

СЛУЖБОВА ЗАПИСКА
щодо бронювання членів виборних органів
профспілок та їх об'єднань

За результатами розгляду у межах повноважень Департаменту правового захисту апарату Федерації професійних спілок України звернень від членських організацій ФПУ щодо внесення доповнень до затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2023 № 76 «Деякі питання реалізації положень Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час» нормативно-правових актів стосовно забезпечення можливості бронювання членів виборних органів профспілок та їх об'єднань, зокрема – голів або / та заступників голів профспілок обласного, регіонального та всеукраїнського статусу, повідомляємо про таке.

Згідно з статтею 24 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» бронювання військовозобов'язаних, які перебувають у запасі, здійснюється в мирний та у воєнний час з метою забезпечення функціонування органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, а також підприємств, установ і організацій в особливий період.

Відповідно до частини першої статті 25 цього Закону бронюванню підлягають військовозобов'язані, які працюють:

1) в органах державної влади, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, у разі якщо це необхідно для забезпечення функціонування зазначених органів;

2) на підприємствах, в установах і організаціях, яким встановлено мобілізаційні завдання (замовлення), у разі якщо це необхідно для виконання встановлених мобілізаційних завдань (замовлень);

3) на підприємствах, в установах і організаціях, які здійснюють виробництво товарів, виконання робіт і надання послуг, необхідних для забезпечення потреб Збройних Сил України, інших військових формувань;

4) на підприємствах, в установах і організаціях, які є критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період. Критерії та порядок, за якими здійснюється визначення підприємств, установ і організацій, які є критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Порядок та критерії визначення підприємств, установ і організацій, які є критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період, затверджені постановою

Кабінету Міністрів України від 27.01.2023 № 76 (далі – Порядок та критерії).

1. Абзацом першим пункту 3 Порядку та критеріїв встановлено, що підставою для прийняття рішення про визначення організації (згідно з пунктом 1 Порядку та критеріїв по тексту під терміном «підприємство» розуміється – підприємство, установа і організація), крім організацій, зазначених в абзацах другому - п'ятому цього пункту, критично важливою для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період є відповідність трьом або більше критеріям, зазначеним у пункті 2 цих Порядку та критеріїв.

Так, згідно з пунктом 2 Порядку та критеріїв визначення підприємства (організації) критично важливим для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період здійснюється за такими критеріями:

1) загальна сума сплачених податків, зборів, платежів до державного і місцевих бюджетів, крім митних платежів, та сума сплаченого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування протягом звітного податкового року перевищує еквівалент 1,5 млн. євро, визначений за середньозваженим офіційним курсом Національного банку за той самий період, що підтверджується довідкою контролюючого органу, в якому на обліку перебуває підприємство;

2) сума надходжень в іноземній валюті, крім кредитів і позик, за звітний податковий рік перевищує еквівалент 32 млн. євро, визначений за середньозваженим офіційним курсом Національного банку за той самий період, що підтверджується довідкою відповідного обслуговуючого банку;

3) підприємство має стратегічне значення для економіки і безпеки держави відповідно до переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 р. № 83 (Офіційний вісник України, 2015 р., № 20, ст. 555);

4) організація має важливе значення для галузі національної економіки чи задоволення потреб територіальної громади. Критерії, за якими здійснюється визначення підприємства, яке має важливе значення для галузі національної економіки чи задоволення потреб територіальної громади, встановлюються органами виконавчої влади, іншими державними органами, органами державного управління, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, за сферою їх управління чи галуззю національної економіки або обласною, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, або обласною, Київською та Севастопольською міськими військовими/військово-цивільними адміністраціями (у разі їх утворення) з урахуванням потреб територіальної громади;

5) відсутність заборгованості із сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що підтверджується довідкою про відсутність заборгованості з платежів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи, або витягом з

інформаційної системи органів ДПС щодо статусу розрахунків платника з бюджетом та цільовими фондами, засвідченим керівником організації;

б) розмір середньої заробітної плати застрахованих осіб-працівників в організації за останній календарний квартал становить не менше розміру середньої заробітної плати у регіоні за IV квартал 2021 р. (відповідно до даних Держстату), що підтверджується довідкою, наданою організацією;

7) підприємство є резидентом Дія Сіті.

У той же час, **виходячи зі змісту завдань профспілок, передбачених законодавством**, важливості їх діяльності для:

- функціонування економіки – максимального сприяння забезпеченню обороноздатності держави (*стаття 14 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»*) та зростанню продуктивності праці (*статті 13, 19, 85, 86, 247, 259 КЗпП України, ст. 21 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»*);

- забезпечення життєдіяльності населення – зокрема, створенням безпечних і нешкідливих умов праці, належних виробничих та санітарно-побутових умов (*статті 153, 160 КЗпП України, ст. 41 Закону України «Про охорону праці», ст. 21 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»*);

Довідково: Життєдіяльність людини — це спосіб її існування, та нормальна буденна діяльність і відпочинок. В процесі своєї діяльності людина знаходиться у зв'язку з елементами навколишнього середовища, яке можна поділити на побутове та виробниче. У виробничому середовищі людина, взаємодіє з машинами та іншими людьми, працею здобуває собі засоби для існування¹.

вбачається можливою їх відповідність трьом критеріям, зазначеним у підпунктах 4 – 6 пункту 2 Порядку та критеріїв.

При цьому, згідно з абзацом другим пункту 3 Порядку та критеріїв підставою для прийняття рішення про визначення організації – яка провадить діяльність у сфері соціального захисту (профспілки – згідно з статтями 21, 23 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності») та надає населенню безоплатні послуги, необхідні для забезпечення життєдіяльності населення, на постійній основі – критично важливою для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період є відповідність двом або більше критеріям, зазначеним у пункті 2 цього Порядку.

Відповідно до пункту 4 Порядку та критеріїв визначення організації критично важливою для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період здійснюється центральним органом виконавчої влади, іншим державним органом, органом державного управління, юрисдикція якого поширюється на всю територію України, за відповідною сферою управління та галуззю національної економіки або

¹ <https://uk.wikipedia.org/wiki/Життєдіяльність>

обласною, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, або обласною, Київською та Севастопольською міськими військовими/військово-цивільними адміністраціями (у разі їх утворення) на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Згідно з пунктом 5 Порядку та критеріїв з метою визначення організації критично важливою для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період така організація у разі відповідності критеріям, зазначеним у пункті 2 Порядку та критеріїв, звертається до органів державної влади визначених пунктом 4 Порядку та критеріїв, додаючи до звернення копії підтвердних документів та інформацію, передбачену цим пунктом.

Таким чином, профспілки, які відповідають зазначеним критеріям, можуть скористатися правом звернутися до органів державної влади з метою їх визначення критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період.

2. Крім вказаного, абзацом другим пункту 2 Порядку та критеріїв встановлено, що до критично важливих для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період організацій належать: спеціалізовані установи ООН, закордонні дипломатичні установи в Україні, представництва донорських установ, виконавці проектів міжнародної технічної допомоги, представництва міжнародних організацій, міжнародні та українські неурядові організації, які реалізують гуманітарні проекти за кошти міжнародних партнерів, згідно з переліком, затвердженим МЗС або Секретаріатом Кабінету Міністрів України.

Наказом МЗС від 15.02.2023 № 70 затверджено Перелік спеціалізованих установ ООН, закордонних дипломатичних установ в Україні, представництв донорських установ, виконавців проектів міжнародної технічної допомоги, представництв міжнародних організацій, міжнародних та українських неурядових організацій, які реалізують гуманітарні проекти за кошти міжнародних партнерів, які є критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період.

Відповідно до роз'яснень МЗС², згідно із затвердженим Переліком, розглядає запити на бронювання від:

- спеціалізованих установ ООН;
- закордонних дипломатичних установ в Україні;
- представництв міжнародних організацій.

Включення до Переліку міжнародних та українських неурядових організацій, які реалізують гуманітарні проекти за кошти міжнародних партнерів, а також бронювання військовозобов'язаних таких організацій, буде здійснюватися тими органами, у затверджених переліках яких

² <https://mfa.gov.ua/pro-ministerstvo/gromadskosti/publicna-informaciya/informaciya-pro-bronyuvannya>

містяться міжнародні партнери, які надали фінансування таким організаціям.

Тобто, у разі якщо міжнародний партнер, за кошти якого реалізуються гуманітарні проекти, міститься в затвердженому Переліку МЗС, міжнародні та українські неурядові організації можуть звертатися на адресу МЗС із додаванням інформації та документів щодо:

- підтвердження фінансування відповідним міжнародним партнером;
- що фінансування спрямовується на реалізацію гуманітарних проектів;

- деталізація гуманітарних проектів (на кого орієнтовані, термін реалізації, очікуваний результат тощо);

- «список військовозобов'язаних, які пропонуються до бронювання на період мобілізації та на воєнний час» за формою згідно з додатком 1 до Порядку бронювання;

- «довідка про кількість військовозобов'язаних, які працюють в» за формою згідно з додатком 2 до Порядку бронювання;

- «обґрунтування», в якому зазначаються:

дата прийняття і номер рішення центрального органу виконавчої влади, іншого державного органу, органу державного управління, юрисдикція якого поширюється на всю територію України (за відповідною сферою управління та галуззю національної економіки), або обласної, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, або обласної, Київської та Севастопольської міських військових/військово-цивільних адміністрацій (у разі їх утворення) про визначення підприємства, установи і організації критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період або рішення МЗС чи Секретаріату Кабінету Міністрів України про затвердження переліку таких підприємств;

інформація про відповідність облікових даних військовозобов'язаних, зазначених у списку, їх військово-обліковим документам.

Враховуючи зазначене, профспілки, які реалізують гуманітарні проекти за кошти міжнародних партнерів (крім тих, які вже включені до Переліку), мають можливість у встановленому порядку ініціювати їх включення до Переліку та відповідно набути статусу критично важливих для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період.

В якості прикладу підстави для звернення можна навести співпрацю з данськими організаціями профспілок та роботодавців з реалізації проекту «Зміцнення організацій ринку праці в Україні», що фінансується Програмою добросусідства Міністерства закордонних справ Данії.

З огляду на викладене, для прийняття зваженого рішення щодо необхідності ініціювання перед Кабміном внесення змін до Порядку та критеріїв, вбачається за доцільне попередньо оцінити результати прийнятих рішень органів державної влади за відповідними (згаданими у пунктах 1, 2) зверненнями профспілок: про визначення критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період або включення до Переліку міжнародних та українських неурядових організацій, які реалізують гуманітарні проекти за кошти міжнародних партнерів.

**Департамент правового захисту
апарату ФПУ**